

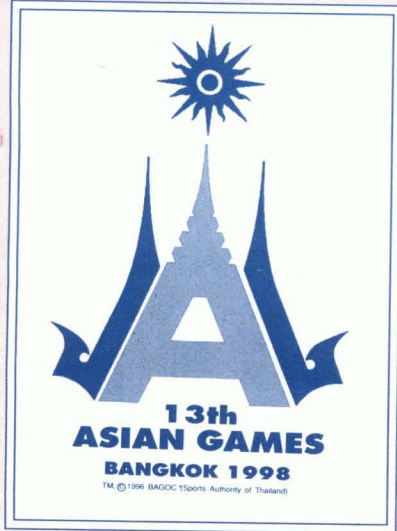

อ นุ ส า ร

จดมศึกษา

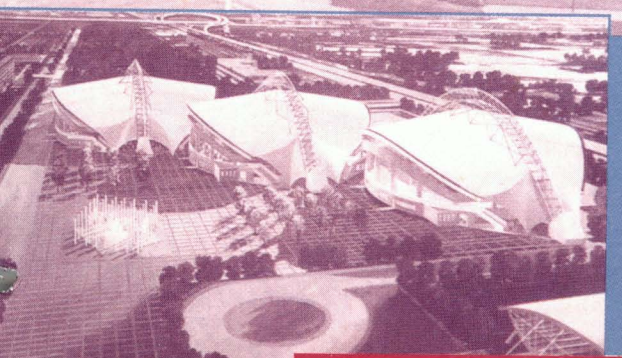
ISSN 0125 - 2461 ปีที่ 24 ฉบับที่ 238 เมษายน 2541

อนุสารอุดมศึกษาขอสนับสนุน...

ทบวงมหาวิทยาลัย

กับการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13

ไทยช่วยไทย กินของไทย ใช้ของไทย เที้ยวเมืองไทย ร่วมใจประหยัด

อุดมศึกษา

เอกสารเผยแพร่ ของ ทบวงมหาวิทยาลัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
● รางวัลมหิดลทยากรประจำปี 2540	3
● นโยบายทบวงมหาวิทยาลัย ที่เกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา	5
● การจัดตั้งระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่ปฏิบัติได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรมในสถาบันอุดมศึกษาไทย	13
● ทบวงมหาวิทยาลัยกับการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13	22

ที่ปรึกษา

รศ.ดร.วันชัย ศิริชนะ
 นายปราโมทย์ โชติมงคล
 รศ.ทองอินทร์ วงศ์โสธร
 รศ.สงคราม เหลืองทองคำ
 นางสาวสนั่นย์ ศิริชุมแสง

บรรณาธิการ

นายกมล ศรีประสาธน์

เจ้าของ ทบวงมหาวิทยาลัย โทร. 245-8323, 245-8923 FAX. 245-8923, 245-8930

ผู้โฆษณา วรรณฯ พูนพิน

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รางวัลมหิดลทยากร

มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นมหาวิทยาลัยที่ได้เริ่มต้นจาก “โรงเรียนแพทยากร” ซึ่งตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกที่โรงพยาบาลศิริราช เมื่อประมาณ 100 ปีที่ผ่านมา และมีศิษย์เก่าที่ได้ศึกษาเล่าเรียนในวิชาชีพต่างๆ เช่น แพทย์ พยาบาล สาธารณสุข ทันตแพทยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เกษศาสตร์ เทคนิคการแพทย์ ฯลฯ นับเป็นหมื่นคน ในประวัติ และวิวัฒนาการของมหาวิทยาลัย ศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย จำนวนมากเป็นผู้ที่มีจริยธรรม และคุณธรรมได้ประกอบวิชาชีพเป็นผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป บางท่านได้มีตำแหน่งหน้าที่เป็นหลักของราชการ ของสถาบันการศึกษาและองค์การเอกชน และมีจำนวนไม่น้อยที่ก้าวหน้าในกิจการที่ไม่ใช่วิชาชีพ เช่น ในการเป็นนักธุรกิจหรือนักการเมือง เป็นต้น สมาคมศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2534 ได้พิจารณาเห็นว่าควรให้เกียรติและเชิดชูศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยที่มีความดีเด่นในด้านต่างๆ ที่ได้กล่าวมานี้เพื่อเป็นแบบอย่างและปูชนียบุคคลของศิษย์เก่า และของสาธารณชนต่อไป จึงให้จัดให้มีการมอบรางวัล “มหิดลทยากร” แก่ศิษย์เก่าดีเด่นซึ่งสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ และมหาวิทยาลัยมหิดล โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 เพื่อเฉลิมพระเกียรติในปีแห่งมงคลสมัย ซึ่งสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระชนมพรรษาครบ 5 รอบ

สำหรับในปี 2540 สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหิดล ได้มีมติมอบรางวัล “มหิดลทยากร” ประจำปี 2540 แต่

1. ศาสตราจารย์พิเศษสิทธิ ส. ศรีโสภาค

- ศาสตราจารย์พิเศษ สาขาวิชากายวิภาคศาสตร์

- ราชบัณฑิต ในประเภทวิทยาศาสตร์ประยุกต์ สาขาวิชาทันตแพทยศาสตร์
- อนุกรรมการบัญญัติศัพท์อุดมศึกษา
- อนุกรรมการประกอบโรคศิลปะ (สาขาทันตกรรม)

2. นาวาโทนายแพทย์เดชา สุขารมณ

- สร้างโรงพยาบาลทหารเรือบางนา ให้ราชการกองทัพเรือ เพื่อใช้เป็นโรงพยาบาลกรุงเทพฯ (โดยไม่ใช้งบประมาณของทางราชการ)
- จัดหน่วยแพทย์พยาบาลเคลื่อนที่ออกให้บริการประชาชนผู้ยากไร้ฟรี ในนามหน่วยงานเอกชน
- ได้รับเลือกให้เป็นประธานกรรมการจัดการท่องเที่ยวสภากาชาดแทนราษฎร
- ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

3. ศาสตราจารย์เกียรติคุณแพทย์หญิง

ตระหนักจิต หารือสุด

- ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาอายุรศาสตร์เซตรอนคลินิก เป็นเวลาถึง 10 ปี
- เป็นผู้ทรงคุณวุฒิเชี่ยวชาญทางด้านโรคเซตรอน
- ดำรงตำแหน่งทางการบริหารงานสมาคมตำแหน่งต่างๆ เช่น นายกสมาคมแพทย์สตรีแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ อุปนายกแพทยสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ นายกสมาคมปาราสิตวิทยาและอายุรศาสตร์เซตรอนแห่งประเทศไทย

4. นายแพทย์อุทัย สุดสุข

- อดีตอธิบดีกรมควบคุมโรคติดต่อ
- อดีตปลัดกระทรวงสาธารณสุข

- อดีตประธานคณะกรรมการบริหารขององค์การอนามัยโลกระหว่าง (พ.ศ. 2529-2530) ซึ่งเป็นคนแรกของประเทศไทยและของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

- เป็นผู้บริหารขององค์การการกุศลเพื่อสาธารณประโยชน์ด้านการแพทย์และสาธารณสุข เช่น ประธานมูลนิธิอุทัย สุดสุข ประธานมูลนิธิน้ำเพื่อชีวิต ประธานคณะกรรมการมูลนิธิพระธรรมรัตนวิสุทธิ นายกสมาคมข้าราชการบำเหน็จบำนาญ กระทรวงสาธารณสุข รองประธานคณะกรรมการคนที่ 1 มูลนิธิ

พัฒนาสถานื่อนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี

5. นายแพทย์พงษ์ศักดิ์ วิทยากร

- อดีตผู้อำนวยการกองสถานพยาบาล curvature

- อดีตนายกสมาคมศิษย์เก่าเวชศาสตร์เขตร้อนคนแรก 2 สมัย และนายกสมาคมโรงพยาบาลเอกชนคนแรก

- ได้รับรางวัล “นักบริหารโรงพยาบาลดีเด่นประจำปี 2540” จากสมาคมนักบริหารโรงพยาบาลประเทศไทย

คำประกาศเกียรติคุณ

นาวาโท นายแพทย์ เดชา สุขารมณ์

รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

ศิษย์เก่าดีเด่น “รางวัลมหิดลทยากร” ประจำปี 2540

นาวาโท นายแพทย์ เดชา สุขารมณ์ สำเร็จการศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. 2502 ได้ศึกษาเพิ่มเติมและดูงานทางด้านศัลยกรรมเพิ่มเติมจากสถาบันการศึกษาประเทศสหรัฐอเมริกา จากนั้นได้สำเร็จเวชศาสตร์การบินจากกองทัพอากาศไทย และสำเร็จหลักสูตรของโรงเรียนเสนาธิการทหารเรืออีกด้วย เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วได้รับราชการ ณ โรงพยาบาลศิริราช

และย้ายไปรับราชการ ณ โรงพยาบาลราชนาวิ ในตำแหน่งผู้กำกับกองร้อยพยาบาลนาวิกโยธิน สัตหีบ และได้เลื่อนเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลทหารเรือบางนา ท่านดำรงตำแหน่งหัวหน้าศัลยกรรมทั่วไปและศัลยกรรมตกแต่งที่โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า ได้รับพระราชทานยศนาวาโท ก่อนลาออกจากราชนาวิไทยเพื่อประกอบธุรกิจส่วนตัว ในปีพ.ศ. 2515 ดำรงตำแหน่งประธานบริษัท สุขารมณ์ จำกัด และประธานกรรมการบริหารโรงพยาบาลเดชา

ท่านมีผลงานทางด้านพัฒนางานทางด้านการแพทย์และสาธารณสุข ในปีพ.ศ. 2514 ได้จัดสร้างโรงพยาบาลทหารเรือบางนา ให้แก่ราชการกองทัพเรือ

เพื่อใช้เป็นโรงพยาบาลชานกรุงฯ โดยมีได้ใช้งบประมาณของทางราชการ และเมื่อได้ประกอบธุรกิจส่วนตัวแล้วได้จัดหน่วยแพทย์พยาบาลเคลื่อนที่ออกให้บริการผู้ยากไร้พื้นที่ชนบท โดยไม่ได้คิดค่าใช้จ่ายมาเป็นเวลานานมากกว่า 20 ปี และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลโดยทั่วไป ท่านได้รณรงค์เรื่องการดีมนม โดยจัดตั้งโครงการรณรงค์ ดีมนมสดตลอดชีวิต และได้กำหนดคำขวัญของโครงการไว้ว่า “ดีมนมทุกวันเป็นประจำ ทำชาติเจริญ” นอกจากนี้ท่านยังมีผลงานทางด้านการเมืองอีกด้วยโดยได้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ได้แก่ ผู้อำนวยการฝ่ายประชาสัมพันธ์ พรรคกิจสังคม

เลขาธิการพรรคก้าวหน้า ประธานกรรมการการท่งเที่ยวสภาผู้แทนราษฎร กรรมการบริหารพรรคชาติไทย รองเลขาธิการพรรคชาติไทย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดกาญจนบุรี เขต 1 และปัจจุบันดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

ด้วยผลงานดีเด่นดังกล่าว สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหิดลในการประชุม ครั้งที่ 1/2541 เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2541 จึงมีมติมอบรางวัล “มหิดลทยากร” ให้แก่ นาวาโท นายแพทย์เดชา สุขารมณ์ รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นเกียรติประวัติสืบต่อไป

นโยบายทบวงมหาวิทยาลัย เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

1. นโยบายเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

นโยบายของรัฐบาล (เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษา/สถาบันอุดมศึกษา)

- จะส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ทั้งจะกำหนดมาตรการในการตรวจสอบ ชักซ้อมความเข้าใจกับหน้าที่ของรัฐมิให้มีการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพดังกล่าว โดยให้สถาบันการศึกษาและสื่อมวลชนทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีบทบาทด้วย

- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการตัดสินใจทางการเมืองในเรื่องสำคัญ รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยวิธีการประชุมปรึกษาหารือกับกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือชุมชน การทำประชาพิจารณ์หรือประชาคมติแล้วแต่กรณี โดยให้สถาบันวิชาการ สื่อสารมวลชน องค์กรอาชีพเอกชน และองค์กรเอกชนสาธารณประโยชน์เข้ามามีบทบาทในการร่วมดำเนินการ

- จัดให้มีกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ ตลอดจนการปรับปรุงการจัดการศึกษาทุกระดับให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยใช้การศึกษาเป็นสื่อสร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

นโยบายของทบวงมหาวิทยาลัย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540 มีสาระสำคัญในการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น ตลอดจนทั้งปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นทั้งนี้โดยคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนเป็นสำคัญ

ทบวงมหาวิทยาลัยได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องให้ความรู้แก่นิสิตนักศึกษาและบุคลากรทุกระดับในสถาบันอุดมศึกษาปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ จึงได้ขอความร่วมมือมหาวิทยาลัย/สถาบัน พิจารณาดำเนินการตามแนวทางดังนี้

1. จัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญไว้ในหลักสูตรทุกระดับการศึกษา
2. การจัดการกิจกรรมนิสิตนักศึกษา และกิจกรรมวิชาการอื่นๆ ให้เสริมเรื่องรัฐธรรมนูญไว้ด้วย
3. เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญให้กว้างขวางยิ่งขึ้น มหาวิทยาลัย/สถาบัน อาจทำประกาศ ข่าว หรือจัดทำหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ เผยแพร่ในที่ต่างๆ และจัดไว้ในห้องสมุดเพื่อให้บริการแก่นิสิตนักศึกษา บุคลากร และประชาชนทั่วไป

2. นโยบายประหยัด อดออม และนิยมไทย

นโยบายของรัฐบาล

- รัฐบาลจะเป็นผู้นำในการประหยัด โดยติดตามควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อป้องกันการรั่วไหล และขจัดความฟุ่มเฟือย
- รณรงค์ร่วมกับองค์กรเอกชน และประชาชนในการประหยัดการใช้จ่ายการเพิ่มการออม และการประหยัดพลังงาน

นโยบายของทบวงมหาวิทยาลัย

จากวิกฤตเศรษฐกิจที่กำลังประสบอยู่ รัฐบาลได้กำหนดมาตรการหลายประการในการฟื้นฟูแก้ไข การรู้จักประหยัด อดออม และนิยมไทยของคนในชาติ จะสามารถช่วยให้ประเทศหลุดพ้นจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจขณะนี้ไปได้ ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้กำหนดเป็นนโยบายให้มหาวิทยาลัย/สถาบันในสังกัดทุกแห่งสนับสนุนการปลูกฝังค่านิยมประหยัด อดออม และนิยมไทยให้กับนิสิตนักศึกษา อาจารย์ ข้าราชการ และบุคลากรทุกฝ่าย และสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมรณรงค์อย่างต่อเนื่อง และหลากหลายรูปแบบกิจกรรม

มาตรการ

1. มหาวิทยาลัย/สถาบันควรกำหนดเป็นนโยบายอย่างชัดเจนและเร่งด่วนในการให้การสนับสนุนการสร้างค่านิยม ประหยัด อดออม และนิยมไทย

2. ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างค่านิยม ประหยัด อดออม และนิยมไทยอย่างต่อเนื่อง และหลากหลายกิจกรรม

3. การดำเนินกิจกรรมอาจดำเนินการทั้งภายในสถาบัน ระหว่างสถาบัน (กลุ่มภูมิภาค) โดยครอบคลุม ทั้งอาจารย์ ข้าราชการ นิสิตนักศึกษา รวมถึง ผู้ปกครอง

4. ให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

แนวทางการสร้างค่านิยม ประหยัด อดออม และนิยมไทย

1. ให้อาจารย์สอดแทรกการเสริมสร้างค่านิยมฯ ในทุกโอกาส เช่น สอดแทรกในการเรียน การสอน การประชุมสัมมนา การปฐมนิเทศนิสิตนักศึกษาใหม่ ฯลฯ

2. ให้อาจารย์ ข้าราชการ กระทำเป็นตัวอย่าง เช่น การปิดไฟฟ้าเมื่อเลิกใช้งานการใช้กระดาษ 2 หน้า ฯลฯ

3. สนับสนุนให้นิสิตนักศึกษามีการจัดตั้งกลุ่ม/ชมรม เพื่อดำเนินการรณรงค์สร้างค่านิยมฯ ให้กับสมาชิก ในกลุ่ม/ชมรม และเพื่อนนิสิตนักศึกษา

4. สนับสนุนให้นิสิตนักศึกษารวมกลุ่มกันจัดกิจกรรมรณรงค์สร้างค่านิยมฯ กับประชาชนทั่วไป

5. ยกย่องเชิดชูกลุ่ม องค์กร บุคคลที่กระทำเป็นตัวอย่างที่ดีในการประหยัด และนิยมไทย

6. กิจกรรมอื่นๆ ตามความเหมาะสม

3. นโยบายด้านการกีฬา

นโยบายของรัฐบาล

- กำหนดมาตรการเร่งรัดพัฒนามาตรฐานการกีฬาของประเทศอย่างเป็นระบบ รวมทั้งสร้างสนามกีฬา และจัดหาอุปกรณ์กีฬาให้เพียงพอแก่การฝึกซ้อมและการเล่นกีฬาได้อย่างเต็มความสามารถ

- เสริมสร้างสวัสดิการเพื่อบำรุงขวัญและกำลังใจของนักกีฬา

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็ก เยาวชน และประชาชนพัฒนาสุขภาพอนามัย โดยการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา โดยให้มีสนามกีฬาอุปกรณ์กีฬาให้เพียงพอและทั่วถึง เพื่อเป็นพื้นฐานของการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเพื่อความเป็นเลิศในการแข่งขันทั้งในระดับชาติ และระดับนานาชาติ

นโยบายของทบวงมหาวิทยาลัย

สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทอย่างสำคัญในการผลิตกำลังคนออกไปพัฒนาประเทศ บัณฑิตจะต้องเป็นผู้มีความรู้ทั้งทางวิชาการ วิชาชีพ และมีความสมบูรณ์พร้อมในด้านอื่นๆ ด้วย เช่น สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ ทบวงมหาวิทยาลัยได้สนับสนุนกิจกรรมด้านกีฬามาโดยตลอด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นิสิตนักศึกษามีสุขภาพสมบูรณ์ มีพลานามัยดี มีบุคลิกภาพดี จิตใจเบิกบานแจ่มใส มีน้ำใจเป็นนักกีฬา และสร้างสามัคคีในหมู่คณะ ได้สนับสนุนกิจกรรมใน 3 ลักษณะ คือ

1. สนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์กีฬาเพื่อสุขภาพ ให้นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ได้ผ่อนคลายความเครียด และเสริมสร้างสุขภาพให้สมบูรณ์

2. สนับสนุนให้นักศึกษาเข้าร่วมการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยระหว่างชาติ เช่น กีฬามหาวิทยาลัยอาเซียน กีฬามหาวิทยาลัยโลก ฯลฯ

3. สนับสนุนการจัดการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัย ซึ่งมีมหาวิทยาลัย/สถาบันในสังกัด 43 แห่ง เป็นสมาชิก เพื่อสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพคนด้วยการส่งเสริมออกกำลังกายและการเล่นกีฬาของนิสิตนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น ทบวงมหาวิทยาลัยได้เสนอรัฐบาลเพื่อขออนุมัติจัดตั้ง “โครงการกองทุนเพื่อพัฒนากีฬามหาวิทยาลัย” ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการ

นอกจากนี้ ในโอกาสที่ประเทศไทยได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพในการจัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 นักกีฬาจำนวนหนึ่งเป็นนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องเข้ารับการฝึกซ้อม เก็บตัวก่อนการแข่งขันในระยะเวลาที่เหมาะสม ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้กำหนดเป็นนโยบายและแนวทางการปฏิบัติของมหาวิทยาลัย/สถาบันดังนี้

1. ให้การสนับสนุนนิสิตนักศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกเป็นนักกีฬาทีมชาติไทยได้มีโอกาสเข้าร่วมการแข่งขันเพื่อสร้างชื่อเสียงแก่ประเทศชาติ

2. จัดให้มีมาตรการในการช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาที่เป็นนักกีฬาทีมชาติในการเตรียมตัวก่อนการแข่งขันซึ่งจะมีระยะเวลาประมาณ 11 เดือน

3. ดำเนินการจัดการเรียนการสอนทดแทนในช่วงเวลาที่นิสิตนักศึกษาไม่สามารถเข้าเรียนตามปกติ อันเนื่องมาจากต้องฝึกซ้อมหรือเข้าร่วมการแข่งขัน เพื่อให้ให้นิสิตนักศึกษาที่เป็นนักกีฬาทีมชาติไม่เสียโอกาสในการศึกษา

4. ให้มีการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการของนิสิตนักศึกษาที่เป็นนักกีฬาทีมชาติให้เท่าเทียมกับนิสิตนักศึกษาทั่วไป

ทั้งนี้ ให้มีการจัดตั้งโครงการสนับสนุนการศึกษาแก่นิสิตนักศึกษาที่เป็นนักกีฬาทีมชาติขึ้นโดยให้สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยเป็นผู้บริหารโครงการ และขอรับการสนับสนุนทางการเงินจากคณะกรรมการเตรียมทีมนักกีฬาไทยเข้าแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 ตามความจำเป็นและเหมาะสม

4. นโยบายด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพลังงาน

นโยบายรัฐบาล

- ปลุกฝังค่านิยมพื้นฐานให้แก่เด็กและเยาวชน รู้จักคุณค่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ปลุกฝังให้เด็กเยาวชนและประชาชนตระหนักในความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสนับสนุนส่วนราชการ ชุมชน และองค์กรเอกชนให้ร่วมมือกับทบวงมหาวิทยาลัย

นโยบายของทบวงมหาวิทยาลัย

การเปลี่ยนแปลงทั้งทางภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมของโลกเกิดจากมนุษย์เป็นตัวการสำคัญ การกอบโกยทรัพยากรทุกชนิด และพยายามเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมของโลก เพื่อตอบสนองความต้องการอย่างไม่รู้จักจบสิ้น ได้ทำลายศักยภาพของโลกในการรองรับชีวิตมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมโลกได้เร่งร้อน และเพิ่มขนาดการทำลายล้างอันไพศาลเมื่อไม่นานมานี้

การบริโภคที่ฟุ่มเฟือย การใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมได้สร้างความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมอย่างขนานใหญ่ วันเวลาแห่งความสมบูรณ์พูนสุข ทรัพยากรที่จะก่อเกิดความสำเร็จทางเศรษฐกิจและมาตรฐานการครองชีพให้สูงส่งกำลังจะจบสิ้น ดังนั้นความจำเป็นในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ แบ่งปันผลผลิตอย่างเท่าเทียมและลดการบริโภคโดยทั่วไปลงจำต้องเกิดขึ้น ทบวงมหาวิทยาลัยเห็นควรจะได้กำหนดนโยบายให้นิสิต นักศึกษาร่วมรณรงค์ให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและพลังงานขึ้น โดยขอความร่วมมือมหาวิทยาลัย/สถาบัน

1. สนับสนุนให้มีการจัดตั้ง กลุ่ม/ชมรมทางด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และพลังงาน และสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน
2. รณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ให้แก่ประชาชน และองค์กรชุมชนให้ตระหนักถึงผลกระทบจากความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. เสริมสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนและองค์กรชุมชน ในการให้ความร่วมมือในการป้องกัน ติดตาม เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
4. ทำตัวให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมในการรักษาสภาพแวดล้อม และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างเหมาะสม
5. พัฒนาเครือข่ายสารสนเทศในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสู่สาธารณชนโดยถือว่าเป็นสิทธิในการรับรู้ และใช้ประโยชน์ของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างเท่าเทียมกัน
6. ให้มหาวิทยาลัย/สถาบันสอดแทรกเนื้อหาด้านสิ่งแวดล้อมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน

5. นโยบายด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และศิลปวัฒนธรรม

นโยบายของรัฐบาล

- สนับสนุนให้เอกชน องค์กรวิชาชีพ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยเน้นการมีความรู้คู่คุณธรรม
- เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุขมีพัฒนาการรอบด้าน โดยเฉพาะมีคุณธรรม และมีความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยตนเอง
- จัดให้มีกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ ตลอดจนการปรับปรุงการจัดการศึกษาทุกระดับให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยใช้การศึกษาเป็นสื่อสร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึก และการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ
- สนับสนุนให้ประชาชน องค์กร สถาบันต่างๆ และชุมชนเข้าร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์ส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
- ปลูกฝังค่านิยมพื้นฐานให้แก่เด็กและเยาวชนในเรื่องการพึ่งตนเอง การประหยัดการยึดมั่นในเอกลักษณ์ และศิลปวัฒนธรรมของชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นกำเนิดและชุมชนที่อาศัย

นโยบายของทบวงมหาวิทยาลัย

1. ด้านศิลปวัฒนธรรม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมราโชวาทตอนหนึ่งว่า“การรักษาศิลปวัฒนธรรมคือการรักษาชาติ” สถาบันอุดมศึกษาจึงไม่อาจละเลยภารกิจอันสำคัญนี้ไปได้ ทบวงมหาวิทยาลัยจึงเห็นควรที่มหาวิทยาลัย/สถาบันจะได้ดำเนินการดังนี้

1. ปลูกฝังความรักในศิลปวัฒนธรรมของชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นและชุมชนให้กับนิสิตนักศึกษา อาจารย์ และประชาชนทั่วไป
2. อนุรักษ์และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดั่งาม
3. ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาจัดตั้งชมรม/กลุ่มทางด้านศิลปวัฒนธรรมและส่งเสริมให้จัดหรือเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ

2. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

บัณฑิตคือผู้มีความรู้และคุณธรรม จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ ดังนั้นบทบาทของสถาบันอุดมศึกษา นอกจากการให้ความรู้เนื้อหาทางวิชาการแล้ว ความมีคุณธรรมจะต้องปลูกฝังให้กับนิสิตนักศึกษาด้วย ทบวงมหาวิทยาลัยจึงเห็นควรที่มหาวิทยาลัย/สถาบันจะได้ดำเนินการดังนี้

1. ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนิสิตนักศึกษาทุกครั้งที่มีโอกาสรวมทั้งการสอดแทรกไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน
2. ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาจัดตั้งชมรม/กลุ่มและส่งเสริมการให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านศาสนาและการอบรมศีลธรรมจรรยา

6. นโยบายด้านยาเสพติด

นโยบายของรัฐบาล

- ปลูกฝังค่านิยมพื้นฐานให้แก่เด็ก และเยาวชนในเรื่องการไม่ลุ่มหลงมัวเมาในอบายมุข ยาเสพติด สารเสพติด บุหรี่ และสิ่งมีนเมา
- เฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และสารเสพติดด้วยการใช้มาตรการทางกฎหมาย มาตรการทางการศึกษา การกีฬา และดนตรี การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันการศึกษา และสถาบันทางศาสนาเพื่อให้มีบทบาทให้การแก้ปัญหายาเสพติดและสารเสพติด พร้อมทั้งเฝ้าระวังการปราบปรามผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติดและสารเสพติด

นโยบายของทบวงมหาวิทยาลัย

เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติดและสารเสพติดในหมู่นิสิตนักศึกษาจึงเห็นควรที่มหาวิทยาลัย/สถาบันประสานการดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลดังนี้

1. ให้ทุกฝ่ายทั้งครู อาจารย์ บิดามารดา นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
2. ให้จำแนกกลุ่มเป้าหมาย

- กลุ่มเป้าหมายนักศึกษาที่ไม่เคยใช้ยาเสพติด
- กลุ่มเป้าหมายนักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติด
- กลุ่มเป้าหมายนักศึกษาที่ติดยาเสพติด
- กลุ่มเป้าหมายนักศึกษาที่มีพฤติกรรมในการค้ายาเสพติด

3. การดำเนินงาน

- กลุ่มเป้าหมายที่ไม่เคยใช้ยาเสพติด ให้ใช้มาตรการป้องกัน (Primary Prevention) โดยการให้การศึกษ ให้ข้อมูลข่าวสาร ใช้มาตรการทางเลือกโดยเฉพาะการเล่นกีฬา และออกกำลังกายเพื่อป้องกันยาเสพติดในลักษณะของลานกีฬาเพื่อเยาวชน

- กลุ่มเป้าหมายที่มีประสบการณ์ใช้ยาเสพติด ให้ใช้มาตรการแทรกแซงโดยหยุดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด และให้คำปรึกษา แนะนำ (Intervention)

- กลุ่มเป้าหมายที่ติดยาเสพติด ให้ใช้มาตรการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ถ้าเป็นกลุ่มนักศึกษาที่เพิ่งเริ่มใช้ยาเสพติด สถานศึกษาสามารถดำเนินการเองได้ แต่ถ้าหากนักศึกษาที่ติดยาเสพติดอย่างรุนแรงก็ควรที่จะให้นักศึกษาเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานบำบัดรักษาโดยประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ให้เข้ามาดูแลเรื่องการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ

- กลุ่มเป้าหมายที่มีพฤติกรรมค้ายาเสพติด เช่น นักศึกษาที่ขายยาเสพติดในสถานศึกษาหากตกเดือนไม่เชื่อฟังให้ใช้มาตรการทางกฎหมายดำเนินการ

4. กำหนดงาน/โครงการ ให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา เช่น โครงการเพื่อนเตือนเพื่อน โครงการอาสาสมัครต่อต้านยาเสพติดในสถาบัน

5. ในการดำเนินการต้องบูรณาการให้เข้าไปในหลักสูตรการเรียนการสอน และกิจกรรมนักศึกษา

7. นโยบายบรรเทาปัญหาการว่างงาน

นโยบายรัฐบาล

รัฐบาลกำหนดนโยบายและมาตรการในการช่วยเหลือผู้ว่างงานและผู้ถูกเลิกจ้างเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจไว้ 7 มาตรการ ได้แก่

- มาตรการประหยัด หรือไทยช่วยไทย เน้นบรรเทาปัญหาค่าครองชีพ
- การจ้างงานในชนบท เน้นหางานชั่วคราวให้ผู้ว่างงานในชนบท
- การแก้ไขแรงงานต่างด้าว (โดยเฉพาะผลักดันแรงงานชาติพม่า กัมพูชา ลาว)
- การส่งแรงงานไปทำงานต่างประเทศ
- ส่งเสริมการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรม
- โครงการ“เกษตรทฤษฎีใหม่” ตามแนวพระราชดำริ โดยเน้นให้ผู้ถูกเลิกจ้างไปประกอบอาชีพภาคเกษตรในชนบท
- โครงการทางสว่างแห่งอาชีพ

นโยบายของทบวงมหาวิทยาลัย

ดังนี้

1. ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดนโยบายให้มหาวิทยาลัย/สถาบัน มีบทบาทในการบรรเทาปัญหาการว่างงาน

- 1.1 ให้มหาวิทยาลัย/สถาบันพิจารณาจ้างผู้ประสบปัญหาการว่างงานจากการถูกเลิกจ้างเพื่อเป็นลูกจ้างหรือพนักงานในตำแหน่งที่เหมาะสม
- 1.2 ให้มหาวิทยาลัย/สถาบันพิจารณาจัดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้ว่างงาน
- 1.3 ให้มหาวิทยาลัย/สถาบันพิจารณาเปิดสอนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษามากขึ้น

2. ดำเนินโครงการ “ทางสว่างแห่งอาชีพ” เป็นศูนย์กลางการประสานและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การพัฒนาทักษะ และการศึกษา เพื่อเพิ่มพูนโอกาสในการมีงานทำ รวมทั้งให้คำแนะนำปรึกษา เพื่อบรรเทาความวิตกกังวลของบัณฑิตที่กำลังจะสำเร็จการศึกษา บัณฑิตที่ว่างงาน และผู้ถูกให้ออกจากงานโดยจะจัดกิจกรรม 5 ด้าน ดังนี้

- 2.1 จัดรายการโทรทัศน์ “ทางสว่างแห่งอาชีพ”
- 2.2 พัฒนา Homepage “ทางสว่างแห่งอาชีพ”
- 2.3 ตลาดนัดบัณฑิตศึกษา
- 2.4 ปรับปรุงหลักสูตรระดับปริญญาตรี ให้มุ่งเพื่อการประกอบอาชีพ
- 2.5 โครงการบัณฑิตอาสาสมัคร

8. นโยบายเพิ่มการณรงค์การจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาให้ปรากฏผลชัดเจนเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจแก่นักศึกษาและสถาบันต่างๆ ■

การจัดตั้งระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
ที่ปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมในสถาบันอุดมศึกษาไทย
Implementing the Practicable Education
Quality Assurance System in Thailand's
Higher Education Institutions

รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ สุทธิประสิทธิ์

บทนำ

การศึกษาระดับอุดมศึกษานับได้ว่าเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศ บัณฑิตหรือผลผลิตจากสถาบันอุดมศึกษาในสาขาวิชาชีพต่างๆ นับได้ว่าเป็นมันสมองของประเทศที่มีภาระหน้าที่ในการเป็นผู้นำของการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมให้ก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก คุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาการตลอดจนความเป็นอิสระในเชิงความคิดของสถาบันอุดมศึกษา เป็นความหวังของสังคมและประเทศชาติในอันที่จะช่วยแก้ปัญหาและชี้แนะแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องแก่ประชาชนและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยามที่ประชาชนและสังคมมีปัญหาและต้องการความช่วยเหลือ

เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาได้มีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นในแต่ละสถาบัน ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้ประกาศนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาในปี 2539 โดยมีมุ่งหมายที่จะรักษามาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งให้เป็นที่ยอมรับอย่างเป็นรูปธรรมในระดับสากล และสามารถแข่งขันนานาชาติได้ ในกรณีนี้ทางทบวงมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการจัดทำเอกสารเผยแพร่เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ใช้เป็นแนวทางดำเนินการพัฒนาและจัดตั้งระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (Educational Quality Assurance System)

ของตนเองขึ้นภายในสถาบัน โดยได้กำหนดดัชนีที่เป็นตัวบ่งชี้องค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อคุณภาพของการศึกษาระดับอุดมศึกษา และกำหนดแนวทางการรับรองมาตรฐานของการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งจะรับรองทั้งในระดับสถาบันและระดับคณะวิชา โดยเริ่มใช้กับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐก่อน

วิสัยทัศน์ของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

เนื่องจากประเทศไทยยังไม่เคยมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่มีรูปแบบชัดเจน เท่าที่ผ่านมาเป็นเพียงการกำกับดูแลก่อนเปิดดำเนินการการเรียนการสอนหลักสูตรต่างๆ เป็นหลักกระบวนการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการมีอยู่น้อยมาก (วันชัยศิริชนะ, 2540) ความเชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชนและสังคมที่มีต่อสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งเป็นความเชื่อมั่นที่สืบทอดกันมา โดยมองจากข้อบ่งชี้ที่ปรากฏต่อสาธารณชนและสังคม ซึ่งข้อบ่งชี้ดังกล่าวอาจเป็นเพียงบางส่วนขององค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อคุณภาพของการศึกษาระดับอุดมศึกษาเท่านั้น จึงทำให้เป็นที่หวาดวิตกกังวลว่า หากมีการสร้างภาพที่ปราศจากความแข็งแกร่งทางวิชาการที่แท้จริงของสถาบันอุดมศึกษารองรับขาดระบบการควบคุมคุณภาพภายในสถาบันรูปธรรม ขาดการตรวจติดตามคุณภาพภายในสถาบัน

และขาดการประเมินจากบุคคลภายนอกซึ่งทั้งหมดดำเนินการอย่างสม่ำเสมอและเป็นรูปธรรมแล้ว สถาบันอุดมศึกษาของไทยก็มิอาจมีมาตรฐานในระดับสากลและไม่สามารถแข่งขันนานาชาติได้

การจัดตั้งระบบการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นในสถาบันอุดมศึกษามีใช้เพียงแต่สถาบันอุดมศึกษาจัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นแล้วก็พิจารณาว่าสถาบันมีสิ่งเอื้ออำนวยต่างๆ สอดคล้องกับดัชนีบ่งชี้คุณภาพตามที่ทางทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดไว้ เพื่อจะได้กรอกแบบฟอร์มได้ครบถ้วนสวยงาม พร้อมทั้งจะตอบคำถามของคณะกรรมการเยี่ยมเยียนสถาบันเท่านั้น

การจัดตั้งระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาต้องคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีการพิจารณาอย่างรอบคอบโดยอาศัยพื้นฐาน ทั้งทางด้านหลักการศึกษ และการบริหารคุณภาพ (Quality Management) หากสถาบันอุดมศึกษามีข้อมูลที่สวยงามว่ามีหนังสือตำราในห้องสมุดมากมาย มีที่นั่งในห้องสมุดอย่างพอเพียง ในขณะที่ตามสภาพความเป็นจริงการเรียนการสอนก็ยังไม่เห็นลิตนักศึกษาเรียนรู้ตามคำบอกจากอาจารย์ ผู้สอนและ/หรือตำราจากอาจารย์ผู้สอน (หรือจากสถาบัน) เป็นหลัก ข้อมูลที่สวยงามเหล่านั้นก็อาจไม่มีความหมายแต่อย่างใด หรือกรณีที่มีการบรรยายของสถาบันว่าการสร้างและพัฒนาหลักสูตรดำเนินการได้อย่างมีคุณภาพ มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนมากร่วมเป็นกรรมการ แต่ในทางปฏิบัติผู้ทรงคุณวุฒิเหล่านั้นหลายท่านอาจไม่เคยเข้าร่วมประชุมหรือร่วมดำเนินการ ตลอดจนกระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรขาดการทบทวน (Review) เป็นระยะๆ ขาดการทวนสอบ (Verification) เพื่อให้มั่นใจว่าหลักสูตรเป็นไปตามจุดประสงค์และสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของสังคม เมื่อเป็นเช่นนี้ก็มิอาจกล่าวได้ว่ากระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรมีขั้นตอนการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจเป็นผลทำให้หลักสูตร

ไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของสังคมและประเทศชาติ

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพอันจะส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษามีมาตรฐานสากลและแข่งขันนานาชาติได้นั้น ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ เน้นการปฏิบัติจริงโดยมีเอกสารประกอบการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน (Documented procedure) ทุกคนในสถาบันนับตั้งแต่ผู้บริหารสูงสุด คณาจารย์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่ต้องเห็นความสำคัญของคุณภาพการศึกษาและให้ความร่วมมือดำเนินงาน คณะกรรมการหรือคณะทำงานการประกันคุณภาพของสถาบันต้องทำหน้าที่ประสานงาน เอื้ออำนวยความสะดวก ให้ความรู้ และดำเนินกลยุทธ์เพื่อสร้างวินัยเรื่องคุณภาพการศึกษาแก่บุคลากรของสถาบัน การดำเนินงานดังกล่าวจะไม่บรรลุผลสำเร็จหากขาดการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างจริงจัง จากฝ่ายบริหารของสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาโดยผู้บริหารและคณะกรรมการหรือคณะทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องกำหนดทิศทางและกรอบการดำเนินงานที่ปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม หรืออีกนัยหนึ่งมีการแปลความจากหลักการทางทฤษฎี จากข้อกำหนดและดัชนีที่เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้เป็นแนวทางการนำไปปฏิบัติจริงที่มีเอกสารประกอบ เพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายและทุกคนของสถาบันใช้ปฏิบัติได้ ในการที่จะให้คณาจารย์และบุคลากรอื่นๆ ของสถาบันยอมรับและมีการปฏิบัติจริงนั้นเป็นภารกิจที่หนักและค่อนข้างยาก แต่ก็ถือเป็นหัวใจของการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม การให้บุคลากรมีส่วนร่วมตั้งแต่แรกจึงเป็นเรื่องสำคัญ อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมโดยบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของระบบบริหารงานคุณภาพ (Quality Management) และสามารถแปลความเพื่อใช้ในการเรื่องของการศึกษา (Educational interpretation) นับเป็นความจำเป็น

เมื่อพิจารณาจากขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพตามคู่มือการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับสถาบันอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย

1. แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน
2. ศึกษานโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษา
3. กำหนดองค์กรรับผิดชอบภารกิจด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
4. กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันที่สอดคล้องกับนโยบายของทบวงมหาวิทยาลัย
5. จัดให้มีการประชุมชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจกับบุคลากรของสถาบันทุกระดับ
6. กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
7. จัดทำคู่มือการควบคุมคุณภาพของสถาบัน
8. จัดให้มีการเผยแพร่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
9. กำหนดให้มีมาตรฐานตรวจสอบและติดตามผล
10. จัดทำรายงานการศึกษาตนเองเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับรับการตรวจสอบและประเมินจากทบวงมหาวิทยาลัย

จะเห็นได้ว่าขั้นตอนดังกล่าวมิได้แตกต่างไปจากขั้นตอนการจัดตั้งระบบบริหารงานคุณภาพตามมาตรฐานสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9000 มากนัก จะแตกต่างกันก็ในส่วนที่ว่ามาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9000 นั้นเป็นมาตรฐานระบบคุณภาพสากลจัดทำโดยองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization หรือเรียกอย่างย่อว่า ISO) ซึ่ง

ปัจจุบันได้รับการรับรองจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกกว่า 100 ประเทศ โดยสามารถนำมาใช้ได้ทั้งกับภาคอุตสาหกรรมการผลิต (Production industry) และภาคอุตสาหกรรมบริการ (Service industry) ซึ่งครอบคลุมถึงการศึกษาและการฝึกอบรม (Education and training) โดยในมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9000 มีกรอบของข้อกำหนดและขั้นตอนการปฏิบัติต่าง ๆ อย่างละเอียดซึ่งเน้นการปฏิบัติได้จริงโดยมีเอกสารควบคุม เน้นการตรวจติดตามระบบคุณภาพภายใน เน้นการตรวจประเมินและรับรองระบบคุณภาพจากหน่วยงานภายนอก การรับรองดังกล่าวถือเป็นการรับรองระดับสากล การนำมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9000 มาใช้ในสถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจและมีประสบการณ์ทั้งในเรื่องมาตรฐาน ISO 9000 และเรื่องของการศึกษา เพื่อให้สามารถแปลความและนำข้อกำหนดของระบบ ISO 9000 มาใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย

หากสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการพัฒนาและจัดตั้งระบบการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นโดยไม่ใช้มาตรฐานระบบคุณภาพสากล ซึ่งมีกรอบและข้อกำหนดที่ชัดเจนอีกทั้งมีกระบวนการรับรองระบบอย่างเป็นสากล ดังเช่นมาตรฐาน ISO 9000 แล้ว สถาบันจำเป็นต้องดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่เป็นรูปธรรม โดยกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ ที่มีเอกสารควบคุมอย่างละเอียดชัดเจน ข้อสำคัญก็คือต้องมีการปฏิบัติจริงและตรวจสอบได้อย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบทั่วทั้งสถาบัน ในการนี้ต้องใช้เวลาทรัพยากร และความพยายามอย่างสูง เพื่อจัดทำข้อกำหนดและกรอบของขั้นตอนการปฏิบัติต่าง ๆ อย่างละเอียด เพื่อให้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่พัฒนาจัดตั้งขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม ไม่เป็นการสร้างภาพลวงตาตั้งได้กล่าวแล้วแต่ต้น

ข้อดีของการใช้มาตรฐานระบบคุณภาพสากล ISO 9000 ในสถาบันอุดมศึกษา

มาตรฐาน ISO 9000 เมื่อนำมาใช้ในสถาบันอุดมศึกษาจะเป็นระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีข้อเด่นแตกต่างจากระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอื่นๆ หรือระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มหาวิทยาลัยในต่างประเทศหลายแห่งพัฒนาขึ้นเป็นของตนเองอยู่ประการหนึ่งคือ เมื่อจัดตั้งขึ้นนั้นนอกจากจะทำให้สถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานสากลและสามารถปรับให้สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของรัฐหรือหน่วยงานใด ๆ ก็ได้แล้ว สถาบันอุดมศึกษาจะมีสิทธิใช้ตรา (Logo) แห่งการรับรองมาตรฐานระบบคุณภาพที่สามารถนำไปใช้โฆษณาและประชาสัมพันธ์ได้ โดยหน่วยงานรับรองคุณภาพ (Certified body) ที่สถาบันอุดมศึกษาจะขอรับการประเมินและรับรองระบบคุณภาพมี 2 ประเภทคือ หน่วยงานรับรองระดับประเทศของไทย ซึ่งได้แก่สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) และหน่วยงานรับรองนานาชาติซึ่งมีตัวแทนอยู่กว่า 10 บริษัทในประเทศไทย แต่เนื่องจากการรับรองมาตรฐานระบบคุณภาพมีอายุครั้งละ 3 ปี และมีการตรวจสอบทุก ๆ ปี (โดยปกติปีละ 2 ครั้ง) โดยจึงจำเป็นต้องแจ้งให้สถาบันทราบล่วงหน้า จุดนี้เองที่ทำให้สถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพแล้วต้องรักษาและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพตลอดไปอีกด้วย สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งในต่างประเทศที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9000 แล้วได้ดำเนินการพัฒนาระบบการบริหารงานคุณภาพต่อไปโดยใช้ ISO 9000 เป็นเครื่องมือเพื่อมุ่งสู่ระบบการบริหารงานคุณภาพทั้งองค์กร (Total Quality Management หรือเรียกอย่างย่อว่า TQM) ในอันที่จะได้มาซึ่งความเป็นเลิศของการประกันคุณภาพระดับโลกต่อไป

ขั้นตอนการจัดตั้งระบบการประกันคุณภาพโดยใช้มาตรฐาน ISO 9000 ในสถาบันอุดมศึกษา

สิ่งจำเป็นเหนือสิ่งอื่นใดที่ต้องมีเป็นอันดับแรกคือผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจสูงสุดของสถาบันอุดมศึกษาต้องเห็นความจำเป็นและตกลงใจจัดตั้งระบบการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นในสถาบัน ทั้งนี้โดยเข้าใจเป็นเบื้องต้นว่าต้องใช้งบประมาณ เวลา และความพยายามอย่างต่อเนื่องตลอดไป การดำเนินงานจัดตั้งประกอบด้วยแนวทางและขั้นตอนรายละเอียดซึ่งอาจแบ่งออกเป็นหลาย ๆ ขั้นตอนแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของแต่ละสถาบันและผู้ดำเนินการจัดตั้งของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา อย่างไรก็ตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังกล่าวจะต้องครอบคลุมกระบวนการพัฒนาและจัดตั้งระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาตามแนวทางของทบวงมหาวิทยาลัย และเพื่อให้การประกันคุณภาพได้มีการพัฒนาและดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดไปในที่นี้ได้แบ่งการจัดตั้งระบบบริหารคุณภาพตามมาตรฐาน ISO 9000 ออกเป็น 6 ขั้นตอนหลัก โดยในแต่ละขั้นตอนประกอบด้วยขั้นตอนย่อยๆ และรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทบทวนสถานภาพปัจจุบันและจัดเตรียมระบบ

ในการจัดตั้งระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษานั้น ก่อนอื่นสถาบันอุดมศึกษาต้องพิจารณาว่าจะเลือกใช้แบบประกันคุณภาพ ISO 9001 ISO 9002 หรือ ISO 9003 ในกรณีนี้หากสถาบันมีการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาด้วยก็ควรเลือกใช้ ISO 9001 หากไม่มีการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรก็เลือกใช้ ISO 9002 ส่วน ISO 9003 นั้นโดยปกติไม่ใช้ในสถาบันที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาและฝึกอบรม สถาบันอุดมศึกษาของไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยปกติมีการพัฒนาหลักสูตรของตนเอง จึงควรเลือกใช้มาตรฐานคุณภาพ ISO 9001 จากนั้นจึงเริ่มต้นด้วยการกำหนดนโยบายคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อแสดงทิศทางและความมุ่งมั่นด้านคุณภาพ โดยต้องจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร และประกาศให้บุคลากรทุกระดับและทุกคนของสถาบันได้รับทราบและถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

จากนั้นจึงจัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานบริหารงานคุณภาพของสถาบัน เพื่อดำเนินการศึกษาสถานภาพปัจจุบันของสถาบันอุดมศึกษาว่าสอดคล้องกับข้อกำหนดของมาตรฐานคุณภาพ ISO 9000 และครอบคลุมองค์ประกอบต่างๆ ที่เป็นดัชนีบ่งชี้คุณภาพของการศึกษาหรือไม่อย่างไร คณะกรรมการ หรือที่ปรึกษาของกรรมการต้องมีความรู้พื้นฐาน มีความเข้าใจ และมีประสบการณ์ ทั้งเรื่องของมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9000 หลักการเรียนรู้และเรื่องของการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นอย่างดี พร้อมทั้งต้องจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรระดับต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในการที่จะร่วมกันจัดทำระบบการประกันคุณภาพต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำแผนการดำเนินงานและพัฒนาระบบเอกสาร

ในขั้นตอนนี้ต้องจัดทำแผนการดำเนินงานจัดตั้งระบบคุณภาพ ดำเนินการพัฒนาแบบ และจัดทำระบบเอกสารบริหารงานคุณภาพซึ่งได้แก่ คู่มือคุณภาพ (Quality manual) คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Procedure manual) วิธีการปฏิบัติงาน (Work instruction) และเอกสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอื่นๆ อีก

ข้อสำคัญของการจัดทำระบบเอกสารก็คือ สิ่งที่ยืนยันไว้ต้องนำไปปฏิบัติจริง ผู้ปฏิบัติแต่ละระดับเมื่ออ่านเอกสารแล้วมีความเข้าใจอย่างถูกต้อง เอกสารที่จัดทำขึ้นทั้งหมดต้องนำมาทบทวน ปรับปรุงแก้ไขให้กะทัดรัด ให้เข้าใจได้ง่าย และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

ขั้นตอนที่ 3 ปฏิบัติจริงตามระบบคุณภาพที่พัฒนาขึ้น

เป็นการนำเอาระบบคุณภาพที่พัฒนาขึ้นในขั้นตอนที่ 2 ไปปฏิบัติจริงอย่างเคร่งครัด โดยใช้ทั่วทั้งสถาบัน ขั้นตอนนี้ถือว่าสำคัญมาก เพราะเป็นการตรวจสอบว่าระบบเอกสารที่จัดทำขึ้นนั้นใช้ได้หรือไม่อย่างไร การดำเนินงานในขั้นตอนนี้ต้องจัดให้มีการฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงาน หรือบุคลากรทุกระดับเพื่อสร้าง

ความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกันในขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีเอกสารประกอบ

ในทางปฏิบัติ หากพบว่าเอกสารไม่ถูกต้องสมบูรณ์หรือนำไปปฏิบัติจริงไม่ได้ก็ต้องปรับปรุงแก้ไข ในทำนองตรงกันข้ามหากพิจารณาแล้วเห็นว่า การปฏิบัติยังไม่ถูกต้องหรือยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอก็ต้องทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจทำได้โดยจัดฝึกอบรมเฉพาะกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

UNIVERSITY QUALITY POLICY

"We, the staff of the University of Wolverhampton, are committed to providing high quality services regionally, nationally and internationally - to our wide range of students and other clients regardless of their gender, creed or nationality. This provision is aimed at developing the relevant knowledge, skills and competences to meet the future needs of industry, commerce and society. We will foster a cost-effective, do-it-right-first-time culture by understanding and conforming to the requirements of the University's Quality System at all times".

มหาวิทยาลัยวูลเวอร์แฮมป์ตัน

นโยบายคุณภาพของมหาวิทยาลัย

เราบุคลากรของมหาวิทยาลัยวูลเวอร์แฮมป์ตันให้คำมั่นที่จะจัดบริการต่าง ๆ ที่มีคุณภาพสูง ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ ให้แก่นักศึกษาของเราในวงกว้างและลูกค้าอื่น ๆ โดยไม่คำนึงถึงเพศ ความเชื่อทางศาสนา หรือสัญชาติของเขาเหล่านั้น การจัดดำเนินงานนี้มุ่งการพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถของบุคคล เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการในอนาคตของอุตสาหกรรม การค้า และสังคม เราจะพัฒนาส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานที่มีประสิทธิภาพคุ้มกับค่าใช้จ่าย และการทำงานที่ถูกต้องในการกระทำครั้งแรก ทั้งนี้โดยมีความเข้าใจและปฏิบัติตามข้อกำหนดของระบบคุณภาพของมหาวิทยาลัยตลอดเวลา"

(ประเสริฐ สุทธิประสิทธิ์ - แปล)

ภาพที่ 1 นโยบายคุณภาพของมหาวิทยาลัยวูลเวอร์แฮมป์ตัน (University of Wolverhampton) แห่งประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกของโลกที่ได้จัดตั้งระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยโดยใช้มาตรฐาน ISO 9000 และได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9001 ครอบคลุมทุกกิจกรรมของมหาวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 4 เตรียมการประเมินระบบคุณภาพที่จัดตั้งขึ้น

ต้องมีการฝึกอบรมผู้ตรวจติดตามคุณภาพภายในสถาบัน (Internal quality auditors) หรือผู้ตรวจติดตามคุณภาพกลุ่มที่ 1 (First party auditors) ผู้ตรวจติดตามคุณภาพภายในดังกล่าวต้องเป็นบุคลากรที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งหรือพัฒนาระบบคุณภาพในขั้นตอนที่ผ่านมา (ขั้นตอนที่ 2 และ 3) การตรวจติดตามคุณภาพที่จัดทำขึ้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่ยังมีอยู่ พร้อมทั้งเป็นการหาทางป้องกันแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

หลังจากนั้น จึงดำเนินการให้มีการตรวจติดตามคุณภาพจากบุคคลภายนอก (External quality auditors) หรือผู้ตรวจติดตามคุณภาพกลุ่มที่ 2 (Second party auditors) การตรวจติดตามโดยบุคคลภายนอกเป็นการตรวจสอบระบบคุณภาพที่จัดตั้งขึ้นว่าพร้อมที่จะขอรับการประเมินเพื่อรับรองระบบคุณภาพหรือยัง หากพบข้อบกพร่องก็จำเป็นต้องแก้ไขให้ถูกต้องเสียก่อน

ขั้นตอนที่ 5 ขอการรับรองมาตรฐานระบบคุณภาพ

เมื่อสถาบันอุดมศึกษามีความมั่นใจว่าระบบคุณภาพที่จัดตั้งขึ้นเป็นไปตามมาตรฐาน ISO 9000 หรือพร้อมที่จะขอการรับรองมาตรฐานแล้ว ก็ต้องเลือกหน่วยงานที่จะทำหน้าที่ประเมินและให้การรับรองระบบคุณภาพ (Certified body) ซึ่งถือเป็นผู้ตรวจติดตามคุณภาพกลุ่มที่ 3 (Third party auditors) สำหรับหน่วยงานรับรองระดับนานาชาติซึ่งอยู่ในรูปบริษัทมีสำนักงานใหญ่ในบางประเทศเช่น อเมริกา ออสเตรเลีย และประเทศในทวีปยุโรป เป็นต้น ในประเทศไทยมีตัวแทนของบริษัทเหล่านี้กว่า 10 บริษัท การขอรับรองมาตรฐานจาก สมอ. เสียค่าใช้จ่ายถูกกว่าและเอกสารระบบคุณภาพตามขั้นตอนที่ 2 จัดทำเป็นภาษาไทยได้

ทั้งหมดถ้าหากว่าในสถาบันไม่มีชาวต่างประเทศอยู่ด้วย หากในสถาบันมีทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศต้องจัดทำเอกสารอย่างเป็นระบบทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ (โดยทั่วไปใช้ภาษาอังกฤษ) อย่างเหมาะสม

หลังจากเลือกหน่วยงานที่จะทำหน้าที่ให้การรับรองระบบคุณภาพแล้ว จึงดำเนินการยื่นเอกสารเพื่อขอรับการประเมินระบบคุณภาพ ซึ่งการประเมินมีขั้นตอนรายละเอียด หากผ่านการประเมินก็จะได้รับการรับรองมาตรฐานระบบคุณภาพและมีสิทธิใช้ตรา (Logo) เพื่อการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ได้

ขั้นตอนที่ 6 รักษาและพัฒนามาตรฐานระบบคุณภาพ

ดังได้กล่าวตั้งแต่ต้นแล้วว่า การได้รับการรับรองมาตรฐานระบบคุณภาพมีอายุครั้งละ 3 ปี และมีการตรวจสอบเป็นระยะ ๆ ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพตามมาตรฐาน ISO 9000 จึงจำเป็นต้องรักษาและพัฒนาระบบคุณภาพของตนเองให้คงอยู่และมีระดับสูงขึ้นกว้างขวางขึ้น ทั้งนี้เพื่อจะได้รักษาสถานะของการรับรองต่อไป

ในการนี้ทางสถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องพัฒนามาตรฐานระบบคุณภาพ โดยจัดทำสิ่งประกอบอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น เอกสารคำอธิบายบางอย่าง เป็นต้น ให้สอดคล้องกับแนวทางของทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อขอการรับรองมาตรฐานจากทบวงมหาวิทยาลัยไปด้วย

ข้อกำหนด ISO 9000 เมื่อใช้ในด้านการศึกษาและการฝึกอบรม

สาระสำคัญของมาตรฐาน ISO 9000 คือข้อกำหนด (Clauses หรือ elements) ซึ่งมีอยู่ 20 ข้อ โดยเป็นข้อกำหนดที่ต้องปฏิบัติตามเข้มงวดสำหรับ ISO 9001 ทุกข้อ ส่วน ISO 9002 กำหนดให้ปฏิบัติอย่างเข้มงวด 19 ข้อ (ยกเว้นข้อกำหนดเกี่ยวกับการควบคุมการออกแบบ)

ภาพที่ 2 ตัวอย่างตรา (Logo) มาตรฐาน ISO 9000 ของสมอ. และของหน่วยงานต่างประเทศ

ในการจัดตั้งระบบการประกันคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษาโดยใช้มาตรฐาน ISO 9000 นั้น จำเป็นต้องทำความเข้าใจกับรายละเอียดของข้อกำหนดทั้ง 20 ข้ออย่างถี่ถ้วนและตีความเพื่อใช้ทางด้านการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพภายในสถาบันของตนเองโดยให้มีสาระครอบคลุมองค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อคุณภาพของการศึกษาตามแนวทางของทบวงมหาวิทยาลัย ใน

ตารางที่ 1 แสดงข้อกำหนดทั้ง 20 ข้อของมาตรฐาน ISO 9000 และการตีความเพื่อใช้ในทางการศึกษาและการฝึกอบรม ซึ่งเสนอไว้โดยเทียบเคียงกับการตีความของประเทศอังกฤษและประเทศออสเตรเลีย สถาบันอุดมศึกษาในประเทศอังกฤษที่จัดตั้งระบบ ISO 9000 ขึ้นในสถาบันและประสบผลสำเร็จนั้นก็อาศัยการตีความดังกล่าวเป็นแนวทางเช่นกัน

ตารางที่ 1 ข้อกำหนดของระบบคุณภาพเมื่อใช้ในด้านการศึกษาและการฝึกอบรม

ข้อกำหนด ISO 9000	ข้อกำหนดเมื่อใช้ในด้านการศึกษา/ฝึกอบรม
1. ความรับผิดชอบด้านการบริหาร (Management Responsibility)	ความรับผิดชอบด้านการบริหาร (Management Responsibility)
2. ระบบคุณภาพ (Quality System)	ระบบคุณภาพ (Quality System)
3. การทบทวนข้อตกลง (Contract Review)	ข้อตกลงกับลูกค้าและผู้รับการฝึกอบรมตลอดจนหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนด้านต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม
4. การควบคุมการออกแบบ (Design Control)	กระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตร (Program Design)
5. การควบคุมเอกสารและข้อมูล (Document and Data Control)	การควบคุมเอกสารและข้อมูล (Document and Data Control)
6. การจัดซื้อ (Purchasing)	การจัดซื้อจัดจ้างทั้งวัสดุและบริการจากหน่วยงานและบุคคลภายนอกอื่นๆ
7. การควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ส่งมอบจากลูกค้า (Control of Customer-supplied Product)	การควบคุมวัสดุอุปกรณ์ที่ส่งมอบจากลูกค้า โดยหมายถึงข้อมูล หนังสือ ตำรา เอกสาร และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอน การวิจัยและการฝึกอบรม

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อกำหนด ISO 9000	ข้อกำหนดเมื่อใช้ในด้านการศึกษา/ฝึกอบรม
8. การบ่งชี้และการสอบกลับได้ของผลิตภัณฑ์และการบริการ (Product/ Service Identification and Traceability)	การบ่งชี้และการสอบกลับได้ของผู้เรียน/ผู้รับการอบรม (Client and Course records)
9. การควบคุมกระบวนการ (Process Control)	การควบคุมกระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรรายวิชาต่าง ๆ และกระบวนการจัดการการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ ตามข้อกำหนดของหลักสูตรตลอดจนการควบคุมดูแลสิ่งเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน
10. การตรวจสอบและการทดสอบ (Inspection and Testing)	การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ และการประเมินผลอื่น ๆ เช่น การประเมินผลการเรียนรู้ก่อนสำเร็จการศึกษา เป็นต้น
11. การควบคุมเครื่องตรวจสอบ เครื่องวัดและเครื่องทดสอบ (Control of Inspection, Measuring and Test Equipment)	การควบคุมประสิทธิภาพและความเที่ยงตรงของกระบวนการวัดและประเมินผลการศึกษา
12. สถานะการตรวจสอบและการทดสอบ (Inspection and Test Status)	บันทึกหรือรายงานผลการศึกษาซึ่งแสดงให้เห็นถึงผลการเรียนรู้รายวิชาต่าง ๆ และแสดงถึงความก้าวหน้าหรือการพัฒนาในตัวผู้เรียน
13. การควบคุมผลิตภัณฑ์/ บริการที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด (Control of Nonconforming Product/ Service)	กระบวนการวิเคราะห์และควบคุมความล้มเหลวของผู้เรียนและการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ
14. การปฏิบัติการแก้ไขและการป้องกัน (Corrective and Preventive Action)	กระบวนการแก้ไขความล้มเหลวของผู้เรียน การปรับปรุงรายวิชาต่าง ๆ และการแก้ไขและป้องกันปัญหาต่าง ๆ จากการร้องเรียนของผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง
15. การเคลื่อนย้าย การเก็บ การบรรจุ การดูแลรักษา และการส่งมอบ (Handling, Storage, Packaging, Preservation and Delivery)	การจัดการเกี่ยวกับระบบเอื้ออำนวยต่าง ๆ ในสถาบัน เพื่อให้มีบรรยากาศที่ดีและเหมาะสมกับการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้อง
16. การควบคุมบันทึกคุณภาพ (Control of Quality Records)	การควบคุมบันทึกคุณภาพ (Control of Quality Records)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อกำหนด ISO 9000	ข้อกำหนดเมื่อใช้ในด้านการศึกษา/ฝึกอบรม
17. การตรวจติดตามคุณภาพภายใน (Internal Quality Audits)	การตรวจติดตามคุณภาพภายใน (Internal Quality Audits)
18. การฝึกอบรม (Training)	การพัฒนาบุคลากร (Staff Development)
19. การบริการ (Training)	กระบวนการบริการผู้เรียนหลังจากสำเร็จ การศึกษา/ การฝึกอบรมแล้ว
20. เทคนิคทางสถิติ (Statistical Techniques)	กระบวนการทางสถิติที่ใช้เพื่อกำหนด ควบคุม และทดสอบประสิทธิภาพ ในการให้การศึกษาหรือฝึกอบรม

ในการนี้มาตรฐาน BS EN ISO 9001 หรือมาตรฐาน BS 5750 ของประเทศอังกฤษได้ให้คำนิยามของคำว่า **ผลผลิต (Product)** ของสถาบันการศึกษาและหน่วยงานฝึกอบรมไว้ว่า หมายถึง **ส่วนที่เพิ่มขึ้นของความรู้ ทักษะ ความเข้าใจ ตลอดจนความมั่นใจในตนเองและการพัฒนาตนเองอันเป็นผลที่เกิดจากการเรียนรู้**

บทสรุป

ปัจจุบันทั่วโลกมีการตื่นตัวในเรื่องของการประกันคุณภาพของสินค้าและบริการ รวมทั้งเรื่องของการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับอุดมศึกษา ทำให้การจัดตั้งระบบการประกันคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษาเป็นสิ่งจำเป็น ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นต้องสามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ครอบคลุมองค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อคุณภาพของการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีขั้นตอนการปฏิบัติที่มีเอกสารควบคุม มีการใช้ทั่วทั้งสถาบัน มีการตรวจติดตามระบบคุณภาพทั้งจากภายในสถาบันและจากบุคคลภายนอกสถาบันอย่างต่อเนื่อง มีการรักษาและพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันให้คงอยู่และมีระดับสูงขึ้นและกว้างขวางขึ้นตลอดไป ถึงแม้ว่าการพัฒนาและจัดตั้งระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ในสถาบันอุดมศึกษาของไทยจะเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่ในการดำเนินงานต้องใช้งบประมาณ ทรัพยากร เวลา และความพยายามอย่างต่อเนื่องในอันที่จะทำให้บุคลากรทุกฝ่ายและทุกระดับร่วมมือกัน เพื่อให้ประสบผลสำเร็จ แต่ถ้าหากสถาบันอุดมศึกษาจะได้นำแนวทางของระบบบริหารงานคุณภาพ ISO 9000 ซึ่งเป็นมาตรฐานระบบการประกันคุณภาพสากลมาใช้ ก็จะทำให้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นสามารถนำมาปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสากล สำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่ไม่พร้อมหรือไม่ต้องการจัดตั้งและขอรับการรับรองมาตรฐาน ISO 9000 ก็สามารถประยุกต์กรอบของข้อกำหนดและกรอบของขั้นตอนปฏิบัติต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของระบบเอกสาร ระบบการดำเนินงาน และระบบการตรวจติดตามคุณภาพไปใช้เป็นแนวทางได้เป็นอย่างดี ข้อสำคัญก็คือในการดำเนินงานจัดตั้งนั้น บุคลากรที่เป็นหลักต้องมีความรู้ความชำนาญและมีประสบการณ์ทั้งในเรื่องของการบริหารงานคุณภาพ ISO 9000 และเรื่องของการศึกษา เพื่อให้สามารถแปลความและนำข้อกำหนดของระบบ ISO 9000 มาใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับเงื่อนไขภายในสถาบันและสอดคล้องกับนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย ■

ทบวงมหาวิทยาลัยกับการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13

ในโอกาสที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 ในวันที่ 6-20 ธันวาคม 2541 ณ กรุงเทพมหานคร ทบวงมหาวิทยาลัยรับผิดชอบในส่วนของสถานที่แข่งขันและสถานที่พัก เพื่อรองรับนักกีฬามาจากประเทศสมาชิกสมาคมกีฬาเอเชียนเกมส์ทั้งหมด 43 ประเทศ ในการแข่งขันกีฬา 36 ชนิดกีฬา ซึ่งมีเหรียญทอง 377 เหรียญทอง การดำเนินงานของฝ่ายสถานที่แข่งขันและที่พัก ประกอบด้วยสาขาต่างๆ 7 สาขา ดังนี้

1. สาขาศูนย์กีฬามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. สาขาศูนย์กีฬาเมืองทองธานี
3. สาขาศูนย์กีฬาการกีฬาแห่งประเทศไทย
4. สาขาแพทย์และอนามัย
5. สาขาศูนย์ตรวจสอบสารต้องห้าม
6. สาขาหมู่บ้านนักกีฬา
7. สาขาการบริการอาหาร

1. สนามกีฬาศูนย์รังสิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ที่ตั้ง : บริเวณพื้นที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รังสิต ถ.พหลโยธิน ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี สามารถเดินทางได้โดย

- รถยนต์ ถ.พหลโยธิน บริเวณ กม.ที่ 41

- รถไฟ สายเหนือ-ตะวันออกเฉียงเหนือ เดินทางจากสถานีรถไฟหัวลำโพง ผ่าน 14 ขบวนต่อวัน ปลายทางที่สถานีเชียงราก

- เครื่องบิน ท่าอากาศยานกรุงเทพ ดอนเมือง ต่อรถยนต์มาตาม ถ.วิภาวดีรังสิต หรือรถไฟที่สถานีดอนเมือง

ประเภทกีฬาส่วนใหญ่จะแข่งขันที่ศูนย์กีฬาแห่งนี้ คือ กรีฑาประเภทลู่และลาน วายน้ำ กระโดดน้ำ โปโล-

น้ำ ยิงธนู ฟุตบอล ซอฟท์บอล ซอฟท์เทนนิส แบดมินตัน คาราเต้-โด บาสเกตบอล ฟันดาบ วูซู ยูโด แสนด์บอล มวยปล้ำ เซปักคตะกร้อ เทเบิลเทนนิส เทควันโด ศูนย์กีฬารังสิต ประกอบด้วย

- สนามกีฬาหลัก ขนาดความจุ 20,000 ที่นั่ง และศูนย์กีฬาทางน้ำ ขนาด 5,000 ที่นั่ง

- อาคารอิมเนเซียม 7 หลัง เพื่อใช้แข่งขัน แบดมินตัน แสนด์บอล คาราเต้ เทควันโด วูซู บาสเกตบอล มวยปล้ำ ยูโด ปิงปอง ฟันดาบ และตะกร้อ

- ศูนย์สหนาการ อยู่ติดกับหมู่บ้านนักกีฬา เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับนักกีฬาและเจ้าหน้าที่ ประกอบด้วยจุดเชิญธงของแต่ละชาติ จุดตรวจสอบความปลอดภัย และอำนวยความสะดวกแก่นักกีฬา ร้านอาหาร ที่ทำการไปรษณีย์ ธนาคาร โทรศัพท์ ร้านค้าต่างๆ

- บ้านพักนักกีฬา เป็นที่พักของนักกีฬา จำนวน 5,000 ยูนิต สามารถรองรับนักกีฬาได้ถึง 10,000 คน

2. ศูนย์กีฬาเมืองทองธานี

ที่ตั้ง : ในโครงการเมืองทองธานี ถ.แจ้งวัฒนะ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี สามารถเดินทางได้โดย

- รถยนต์ จากสี่แยกหลักสี่ ถ.วิภาวดีรังสิต เลี้ยวเข้าสู่ ถ.แจ้งวัฒนะ

- รถไฟ จากสถานีหัวลำโพง ปลายทางที่สถานีหลักสี่ผ่าน 22 ขบวนต่อวัน ต่อด้วยรถยนต์

- เครื่องบิน จากท่าอากาศยานกรุงเทพ ต่อด้วยรถยนต์

ศูนย์กีฬานี้มีพื้นที่กว่า 30 ไร่ เป็นสถานที่แข่งขันกีฬา 7 ประเภท ประกอบด้วย

- อาคารเพื่อการแข่งขันมวยสมัครเล่น ขนาด 10,000 ที่นั่ง
- อาคารเพื่อการแข่งขันยิมนาสติกส์ 5,000 ที่นั่ง
- อาคารเพื่อการแข่งขันยกน้ำหนัก 5,000 ที่นั่ง
- อาคารแข่งขันวอลเลย์บอล 3,000 ที่นั่ง
- อาคารแข่งขันสนุกเกอร์-บิลเลียด
- สนามแข่งขันรักบี้ฟุตบอลและฝึกซ้อม กรีฑา ขนาดความจุ 5,000 ที่นั่ง
- สนามเทนนิส พร้อมเซนเตอร์คอร์ท
- สระว่ายน้ำ 2 สระ

นอกจากนี้ภายในศูนย์กีฬาเมืองทองธานียังเป็นที่ตั้งของ Main Press Centre พร้อมทั้งที่พักสื่อมวลชนอีกด้วย

3. สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ หัวหมาก

ที่ตั้ง : ในบริเวณพื้นที่การกีฬาแห่งประเทศไทย ถ.รามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร สามารถเดินทางได้โดย

- รถยนต์ บนถนนรามคำแหง ดิถิมหาวิทยาลัยรามคำแหง
- รถไฟ จากสถานีหัวลำโพงขาออก ปลายทางที่สถานีคลองตัน หรือสถานีหัวหมาก ประมาณ 15 ขบวนต่อวัน

- เรือโดยสาร คลองแสนแสบ ปลายทางที่ท่าเรือวัดเทพศิลา

สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ เป็นศูนย์กีฬาในบริเวณพื้นที่ของการกีฬาแห่งประเทศไทย หัวหมาก ซึ่งจะใช้เป็นสถานที่สำหรับพิธีเปิดการแข่งขัน และการแข่งขันฟุตบอลประกอบด้วย

- Main Stadium เป็นสนามพิเศษขนาดใหญ่ จุนได้ 60,000 ที่นั่ง ประกอบด้วย สนามฟุตบอลมาตรฐาน ลู-ลานกรีฑา ขนาด 400 เมตร ต่อบรรอบ จำนวน 8 ลู ใต้ถุนอัฒจันทร์เป็นพื้นที่โล่ง อเนกประสงค์มีห้องต่างๆ เช่น ห้องที่ทำการ ห้องพักนักกีฬา ห้องพักรถกรรมการ เป็นต้น

- อินดอร์สเตเดียม ใช้เป็นสถานที่แข่งขัน เซปักตะกร้อ ขนาด 12,000 ที่นั่ง

- เวลโลโดรม สำหรับการแข่งขันจักรยาน ขนาด 2,000 ที่นั่ง

- อาคารสนามยิงปืน ขนาด 2,000 ที่นั่ง ประกอบด้วยอาคารแข่งขัน และอาคารฝึกซ้อม

- อาคารสนามยิงปืนเป้าบิน ขนาดความจุ 500 ที่นั่ง

4. ศูนย์ตรวจสอบสารต้องห้าม

ตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัย มหิดล ศาลายา จังหวัด นครปฐม ■

ผู้สนใจข้อมูลข่าวสาร การแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13

ในช่วงเวลาการเตรียมการแข่งขัน และในระหว่างการแข่งขันสามารถใช้อินเทอร์เน็ต

ได้ที่ <http://www.asiangames.th> และติดต่อ E-mail

ได้ทั่วโลกที่ itcom@asiangames.th

นาวาโท นายแพทย์เดชา สุขารมณ์ รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย พร้อม รศ.วันชัย ศิริชนะ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เปิดการประชุมวิชาการเรื่อง **“หลักสูตรนานาชาติของสถาบันอุดมศึกษาไทย: ร่วมใจฟื้นฟูเศรษฐกิจชาติ”** จัดโดยทบวงมหาวิทยาลัยร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ณ อาคารไทยพานิชย์ (สำนักงานใหญ่) เมื่อเร็วๆ นี้

.....ติดตามข่าวสารด้านการอุดมศึกษาได้จาก.....

- อนุสารอุดมศึกษา รายเดือน เสนอสาระเกี่ยวกับการอุดมศึกษาไทย
- จดหมายข่าวรายสัปดาห์ เสนอข่าวสารและความเคลื่อนไหวในแวดวงอุดมศึกษาข่าวสารเกี่ยวกับภารกิจของทบวงมหาวิทยาลัย
- ข่าวทบวงมหาวิทยาลัย ในหนังสือพิมพ์ “สมัครด่วน” วางแผงทุกวันพุธและวันเสาร์ บริการข่าวสารในแวดวงอุดมศึกษา และแนวการศึกษาและอาชีพสำหรับนิสิต นักศึกษา บัณฑิต และผู้สนใจด้านอุดมศึกษาทั่วไป
- รายการโทรทัศน์ “บ่ายนี้มีคำตอบ” ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท. ทุกวันจันทร์ ออกอากาศสดเวลา 13.00-14.00 น. ตอน ทางสว่างแห่งอาชีพ นำเสนอการปรับบทบาทของมหาวิทยาลัย เพื่อช่วยเหลือบัณฑิตที่กำลังแสวงหาอาชีพอิสระและโอกาสในตลาดแรงงาน

ดำเนินงานโดย ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

ทบวงมหาวิทยาลัย ที่อยู่.....
 328 ถนนศรีอยุธยา
 พญาไท กรุงเทพฯ 10400

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
 โบราณคดีที่ 2/2529
 ไปรษณีย์หลานหลวง

 (นายสมัย ธรรมสอน)
 หัวหน้าฝ่ายสารบรรณ